C/2025/1804

4.4.2025 г.

P10_TA(2024)0045

Генетично модифицирана царевица MON 94804

Резолюция на Европейския парламент от 26 ноември 2024 г. относно проекта на решение за изпълнение на Комисията за разрешаване на пускането на пазара на продукти, съдържащи, състоящи се или произведени от генетично модифицирана царевица MON 94804, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета (D099729/02 – 2024/2841(RSP))

(C/2025/1804)

Европейският парламент,

— като взе предвид проекта на решение за изпълнение на Комисията за разрешаване на пускането на пазара на продукти, съдържащи, състоящи се или произведени от генетично модифицирана царевица MON 94804, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета (D099729/02),

— като взе предвид Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 г. относно генетично модифицираните храни и фуражи ([1]), и по-специално член 7, параграф 3 и член 19, параграф 3 от него,

— като взе предвид гласуването на 17 септември 2024 г. в Постоянния комитет по растенията, животните, храните и фуражите, посочен в член 35 от Регламент (ЕО) № 1829/2003, при което не беше изразено становище,

— като взе предвид член 11 от Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията ([2]),

— като взе предвид становището, прието от Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ) на 13 март 2024 г. и публикувано на 26 април 2024 г. ([3]),

— като взе предвид предишните си резолюции, в които възразява срещу разрешаването на генетично модифицирани организми („ГМО“) ([4]),

— като взе предвид член 115, параграфи 2 и 3 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид предложението за резолюция на комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните,

А. като има предвид, че на 14 февруари 2023 г. в съответствие с членове 5 и 17 от Регламент (ЕО) № 1829/2003 Bayer Agriculture BV, със седалище в Белгия, подаде от името на Bayer CropScience LP, със седалище в Съединените щати, заявление („заявлението“) до националния компетентен орган на Нидерландия за пускане на пазара на храни, хранителни съставки и фуражи, съдържащи, състоящи се или произведени от генетично модифицирана царевица MON 94804 („генетично модифицирана царевица“);

Б. като има предвид, че заявлението се отнася и за пускането на пазара на продукти, съдържащи или състоящи се от генетично модифицирана царевица, за употреба, различна от употребата като храни и фуражи, с изключение на отглеждането;

В. като има предвид, че на 13 март 2024 г. ЕОБХ прие положително становище, публикувано на 26 април 2024 г., в което се заключава, че генетично модифицираната царевица е също толкова безопасна, колкото и нейният конвенционален представител за сравнение и изпитаните генетично немодифицирани сортове царевица по отношение на евентуалното въздействие върху здравето на човека и на животните и върху околната среда;

([1]) ОВ L 268, 18.10.2003 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([2]) ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([3]) Научно становище на Експертната група по генетично модифицирани организми на ЕОБХ във връзка с оценката на генетично модифицирана царевица MON 94804 за употреба като храни и фуражи в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003 (заявление GMFF-2022-10651), Бюлетин на ЕОБХ, 2024 г.; 22(4):8714, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8714.
([4]) През осмия си мандат Парламентът прие 36 резолюции, а през деветия си мандат – 38 резолюции, в които възразява срещу разрешаването на ГМО.

Г. като има предвид, че генетично модифицираната царевица беше генетично създадена за производството на изкуствена миРНК, предназначена за избирателно потискане на два гена в рамките на по-голямо генно семейство, участващо в биосинтетичния път на гиберелиновата киселина, намалявайки по този начин височината на растението;

Нерешени въпроси относно последиците от изкуствената миРНК

Д. като има предвид, че въвеждането на изкуствената миРНК не само пречи на целевите гени, но засяга и други регулаторни функции; като има предвид, че миРНК претърпява допълнително преработване в растението и по този начин взаимодейства със специфични растителни ензими; като има предвид, че последиците от това в много случаи не се ограничават до целевия ген, а често включват метаболитни каскади на няколкостотин други генни функции;

Е. като има предвид, че заявителят представя недостатъчни и непълни данни за взаимодействията между изкуствената миРНК, продуктите, възникващи от по-нататъшните процеси в клетките, устойчивостта на тези молекули в клетките и тяхната интерференция в други регулаторни мрежи;

Ж. като има предвид, че за да се заключи, че миРНК не представляват риск от токсичност за хората и животните, ЕОБХ приема, че изкуствената миРНК ще бъде бързо разградена; като има предвид обаче, че в няколко проучвания, включително цитираното от ЕОБХ в подкрепа на това твърдение ([5]), се посочва, че с помощта на специфични механизми може да се вземе миРНК от червата;

Нерешени въпроси относно последиците от намаленото ниво на гиберелини

З. като има предвид, че както беше подчертано от експертите от държавите членки ([6]), гиберелините са основни регулатори на различни физиологични процеси в растенията;

И. като има предвид, че освен височината на растенията, гиберелините регулират също така кълняемостта и цъфтежа, играят роля в регулирането на толерантността към стреса и са част от сложен регулаторен механизъм за взаимодействие с други растителни хормони по различни сигнални пътища, например, физиологични процеси, засягащи растителния състав; като има предвид, че гиберелините също така участват в имунната реакция на растенията към патогените;

Й. като има предвид, че повечето въздействия върху тези различни процеси не са проучени от заявителя, с изключение на потенциалното въздействие върху кълняемостта, цъфтежа и теглото на зърната;

К. като има предвид, че генната експресия и нейното въздействие върху производството на биоактивни гиберелини и метаболитното въздействие са изследвани само в полеви условия без конкретни стресови фактори, макар да е известно, че гиберелиновата киселина участва в множество реакции на стрес, предизвикан от биотични и абиотични фактори;

Намаляване на зависимостта от вносни фуражи

Л. като има предвид, че една от поуките от кризата с COVID-19 и все още продължаващата война в Украйна е необходимостта Съюзът да сложи край на зависимостта от някои материали от критично значение; като има предвид, че в писмото за определяне на ресора до кандидата за член на Комисията Кристоф Хансен председателят на Комисията Урсула фон дер Лайен отправя искане към него да потърси начини за намаляване на вноса на стоки от критично значение ([7]);

Коментари на компетентните органи на държавите членки и на заинтересованите страни

М. като има предвид, че държавите членки представиха на ЕОБХ множество критични коментари по време на тримесечния период на консултации ([8]), включително че гиберелините са основни регулатори на различни физиологични процеси в растенията, свързани по-специално с биотичните и абиотичните стресови фактори, и че предоставените от заявителя данни са непълни по отношение на оценката на потенциалното въздействие на намалените нива на гиберелини върху всички тези процеси, както и че разнообразието в полевите изпитвания е недостатъчно; като има предвид, че държавите

([5]) Dávalos, A., Henriques, R., Latasa, M. J., Laparra, M., & Coca, M. (2019). „Literature review of baseline information on non-coding RNA (ncRNA) to support the risk assessment of ncRNA-based genetically modified plants for food and feed“ (Преглед на литературата за базовата информация за некодиращи РНК (нкРНК) в подкрепа на оценката на риска от генетично модифицирани растения на основата на нкРНК за храни и фуражи). Допълнителни публикации на ЕОБХ, 16(8), EN-1688. https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1688.

([6]) Приложение 8 към научното становище на Експертната група по генетично модифицирани организми на ЕОБХ във връзка с оценката на генетично модифицирана царевица MON 94804 за употреба като храни и фуражи в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003 (заявление GMFF-2022-10651), Бюлетин на ЕОБХ, 2024 г.; 22(4):8714, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8714.

([7]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

([8]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8714&file=efs28714-sup-0008-Annex8.pdf.

членки също така разкритикуваха липсата на данни относно рисковете, породени от евентуалната дългосрочна стабилност на изкуствената миРНК в растението, или факта, че немалка част от модифицираната ДНК може да се вземе от червата на животни или хора, както и факта, че предоставените данни не доказват, че трансферът на генетичен материал от растение към бактерии е малко вероятен;

Н. като има предвид, че в Регламент (ЕО) № 1829/2003 се посочва, че генетично модифицираните храни и фуражи не трябва да имат отрицателни ефекти върху човешкото здраве, здравето на животните или околната среда, и се изисква при изготвянето на решението си Комисията да взема предвид всички съответни разпоредби на законодателството на Съюза и други законни фактори, свързани с разглеждания въпрос;

Недемократичен процес на вземане на решения

О. като има предвид, че през осмия си мандат Парламентът прие общо 36 резолюции, в които възразява срещу пускането на пазара на ГМО за храни и фуражи (33 резолюции) и срещу отглеждането на ГМО в Съюза (три резолюции); като има предвид, че през деветия си мандат Парламентът прие 38 възражения срещу пускането на ГМО на пазара;

П. като има предвид, че макар самата тя да отчита недостатъчно демократичния характер на процедурата, липсата на подкрепа от държавите членки и възраженията на Парламента, Комисията продължава да разрешава ГМО;

Р. като има предвид, че не се изисква промяна на законодателството, за да може Комисията да не разрешава ГМО, когато държавите членки не са изразили подкрепа с квалифицирано мнозинство в апелативния комитет ([9]);

С. като има предвид, че при гласуването на 17 септември 2024 г. в Постоянния комитет по растенията, животните, храните и фуражите, посочен в член 35 от Регламент (ЕО) № 1829/2003, не беше изразено становище, което означава, че разрешението не е подкрепено от квалифицирано мнозинство от държавите членки;

1. счита, че проектът на решение за изпълнение на Комисията превишава изпълнителните правомощия, предвидени в Регламент (ЕО) № 1829/2003;

2. счита, че проектът на решение за изпълнение на Комисията не е в съответствие с правото на Съюза, доколкото е несъвместим с целта на Регламент (ЕО) № 1829/2003, която, в съответствие с общите принципи, определени в Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и Съвета ([10]), е да се предвиди основата за гарантиране на висока степен на защита на живота и здравето на човека, на здравето на животните и на хуманното отношение към тях и на интересите на околната среда и на потребителите по отношение на генетично модифицираните храни и фуражи, като същевременно се гарантира ефективното функциониране на вътрешния пазар;

3. отправя искане към Комисията да оттегли своя проект на решение за изпълнение и да внесе нов проект в комисията;

4. приветства факта, че в писмо от 11 септември 2020 г. до членовете на ЕП Комисията в крайна сметка призна необходимостта да се взема предвид устойчивостта, когато става въпрос за решения за разрешаване на ГМО ([11]); изразява силно разочарование обаче, че след това Комисията продължи да разрешава вноса на ГМО в Съюза въпреки продължаващите възражения от страна на Парламента и факта, че мнозинството от държавите членки са гласували против;

5. отново настоятелно призовава Комисията да взема предвид задълженията на Съюза съгласно международни споразумения като Парижкото споразумение относно изменението на климата, Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие и целите за устойчиво развитие на ООН; отново призовава проектите на актове за изпълнение да бъдат придружени от обяснителен меморандум, в който да се разяснява по какъв начин в съответните текстове е спазен принципът за „ненанасяне на вреда“ ([12]);

6. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията, както и на правителствата и на парламентите на държавите членки.

([9]) Комисията „може“, а не „трябва“ да предоставя разрешение, когато държавите членки не са изразили подкрепа с квалифицирано мнозинство в апелативния комитет, в съответствие с член 6, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

([10]) Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([11]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([12]) Резолюция на Европейския парламент от 15 януари 2020 г. относно Европейския зелен пакт (ОВ C 270, 7.7.2021 г., стр. 2), параграф 102.